

Hà Nội, ngày tháng năm 2025

THUYẾT MINH TIÊU CHUẨN QUỐC GIA

1. Tên tiêu chuẩn, tổ chức biên soạn tiêu chuẩn

Tên tiêu chuẩn: Bản đồ điều tra đánh giá đất đai - Phần 5 - Trình bày và thể hiện nội dung bản đồ đất bị suy giảm độ phì

Ký hiệu tiêu chuẩn: TCVN xxxxx:2025

Tổ chức biên soạn tiêu chuẩn: Cục Quản lý đất đai - Bộ Nông nghiệp và Môi trường

2. Tóm tắt tình hình đối tượng tiêu chuẩn, lý do và mục đích xây dựng tiêu chuẩn

Độ phì nhiêu của đất là yếu tố phân biệt đất và đá mẹ/mẫu chất, là yếu tố then chốt quyết định năng suất cây trồng, an ninh lương thực và tính bền vững của hệ sinh thái nông nghiệp. Trên thế giới, nghiên cứu về phân bón, chất cải tạo đất, ... đã được quan tâm từ rất sớm (ISO/TC 134 là ủy ban kỹ thuật của Tổ chức Tiêu chuẩn hóa Quốc tế (ISO), chuyên trách về việc chuẩn hóa phân bón, chất cải tạo đất và các chất có lợi cho cây trồng được thành lập từ năm 1969). Đến nay, Tính đến nay, ISO/TC 134 đã phát triển nhiều tiêu chuẩn quốc tế, bao gồm các tài liệu như ISO 8157:2022 (Tư vưng) và ISO 7851:2022 (Phân loại), trong đó có thể kể đến quy định về phân bón, chất cải tạo đất và các chất có lợi (ISO 8157:2022(en) Fertilizers, soil conditioners and beneficial substances), ...

Hiện nay, ở Việt Nam đã có một số tiêu chuẩn quy định về định lượng một số yếu tố liên quan đến độ phì nhiêu của đất (ISO 14235:2020 - Đo hàm lượng nitơ tổng số trong đất; TCVN 4621 : 2009 Chất lượng đất - Phương pháp xác định tổng số bazơ trao đổi; TCVN 5255: 2009 Chất lượng đất - phương pháp xác định hàm lượng nitơ dễ tiêu, TCVN 5256:2009 Chất lượng đất - phương pháp xác định hàm lượng phospho dễ tiêu, ...) nhưng vẫn chưa có một hệ thống tiêu chuẩn thống nhất trong trình bày và thể hiện mức độ suy giảm độ phì nhiêu của đất trên bản đồ chuyên đề. Điều này dẫn đến sự thiếu đồng bộ trong thu thập, xử lý và chia sẻ dữ liệu giữa các địa phương, cơ quan nghiên cứu và nhà quản lý. Việc xây dựng một tiêu chuẩn quốc gia không chỉ giúp nâng cao chất lượng công tác điều tra, giám sát và quy hoạch sử dụng đất, mà còn góp phần quan trọng trong việc định hướng các giải pháp cải tạo đất, kiểm soát thoái hóa đất và phát triển nông nghiệp bền vững ở Việt Nam. Trong các văn bản quy phạm pháp luật, quy định về việc xây dựng bản đồ đất bị suy giảm độ phì đã được nêu tại khoản 5 Điều 22 của Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT ngày 31/07/2024 Quy định kỹ thuật điều

tra, đánh giá đất đai; kỹ thuật bảo vệ, cải tạo, phục hồi đất đã quy định. Tuy nhiên, chưa có tiêu chuẩn kỹ thuật quốc gia quy định cụ thể về trình bày và thể hiện các yêu cầu kỹ thuật, chất lượng của các yếu tố trong thành phần của bản đồ đất bị suy giảm độ phì. Chính vì vậy, nhằm quy định chi tiết về trình bày và thể hiện nội dung để đảm bảo sự thống nhất, đồng bộ trong công tác đánh giá, quản lý chất lượng bản đồ kết quả điều tra, đánh giá đất đai nói chung cũng như bản đồ đất bị suy giảm độ phì nói riêng, cần thiết phải xây dựng Tiêu chuẩn Bản đồ điều tra đánh giá đất đai - Phần 5 - Trình bày và thể hiện nội dung bản đồ đất bị suy giảm độ phì.

3. Giải thích nội dung của tiêu chuẩn

3.1. Tóm tắt nội dung của tiêu chuẩn

Tiêu chuẩn gồm 7 phần chính, cụ thể gồm các nội dung chính sau:

- (1) Phạm vi áp dụng
- (2) Tài liệu viện dẫn
- (3) Thuật ngữ, định nghĩa
- (4) Nội dung của bản đồ
- (5) Trình bày và thể hiện lớp thông tin yếu tố nền của bản đồ
- (6) Trình bày và thể hiện nội dung lớp thông tin đất bị suy giảm độ phì
- (7) Trình bày bản đồ đất bị suy giảm độ phì

3.2. Giải thích quy định trong tiêu chuẩn

(1). Phạm vi áp dụng

Tiêu chuẩn này quy định về trình bày và thể hiện nội dung bản đồ đất bị suy giảm độ phì các tỷ lệ 1:25 000, 1:50 000; 1:100 000; 1:250 000 và 1:1 000 000.

(2) Tài liệu viện dẫn

Tài liệu viện dẫn sau là rất cần thiết cho việc áp dụng tiêu chuẩn này.

TCVN 14363-1:2025 Trình bày và thể hiện nội dung bản đồ chất lượng đất.

(3) Thuật ngữ, định nghĩa

Tiêu chuẩn này sử dụng thuật ngữ và định nghĩa đã được giải thích khoản 6 Điều 3 Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 7 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ tài nguyên và Môi trường Quy định kỹ thuật điều tra, đánh giá đất đai; kỹ thuật bảo vệ, cải tạo, phục hồi đất để giải thích thuật ngữ Khoanh đất như sau:

- Khoanh đất

Khoanh đất là vùng được hình thành bởi một hoặc nhiều thửa đất liền kề có cùng đặc tính, ranh giới ngoài cùng khép kín.

Đồng thời, Tổ biên soạn cũng tham khảo Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 7 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ tài nguyên và Môi trường Quy định kỹ thuật điều tra, đánh giá đất đai; kỹ thuật bảo vệ, cải tạo, phục hồi đất để giải thích về thuật ngữ Bản đồ đất bị suy giảm độ phì như sau:

- Bản đồ đất bị suy giảm độ phì

Bản đồ thể hiện việc phân bố các khoanh đất theo phân mức đất bị suy giảm độ phì tại một thời điểm xác định

Tổ biên soạn cũng tham khảo mục 6. Phân cấp chỉ tiêu đánh giá đất bị suy giảm độ phì Phụ lục III. Quy định kỹ thuật và phương pháp thực hiện điều tra, đánh giá thoái hóa đất thuộc Phần Phụ lục ban hành kèm theo Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 7 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ tài nguyên và Môi trường Quy định kỹ thuật điều tra, đánh giá đất đai; kỹ thuật bảo vệ, cải tạo, phục hồi đất thông qua việc tổng hợp các chỉ tiêu đánh giá đất bị suy giảm độ phì để giải thích về thuật ngữ Đất bị suy giảm độ phì như sau:

- Đất bị suy giảm độ phì

Biểu hiện thông qua sự thay đổi của hàm lượng các chất dinh dưỡng trong đất như sự suy giảm hàm lượng chất hữu cơ, hàm lượng các chất dinh dưỡng tổng số; dung tích hấp thu; đất bị chua hóa; ... do tác động của các điều kiện tự nhiên hoặc con người.

(4) Nội dung của bản đồ

Các nội dung của bản đồ đất bị suy giảm độ phì được làm rõ tại Tiêu chuẩn này trên cơ sở quy định về việc xây dựng Bản đồ đất bị suy giảm độ phì tại khoản 5 Điều 22 Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT, các nội dung của bản đồ đất bị suy giảm độ phì bao gồm: Nhóm lớp cơ sở toán học và các nội dung liên quan; nhóm lớp thông tin yếu tố nền; lớp thông tin đất bị suy giảm độ phì; lớp thông tin các yếu tố khác (nếu có).

(5) Trình bày và thể hiện lớp thông tin yếu tố nền của bản đồ

Lớp thông tin yếu tố nền của bản đồ được thực hiện theo hướng dẫn tại Mục 5 và các Phụ lục A, B, D và Bảng C.3 Phụ lục C của TCVN 14363-1:2025 Trình bày và thể hiện nội dung bản đồ chất lượng đất.

(6) Trình bày và thể hiện nội dung lớp thông tin đất bị suy giảm độ phì

Trình bày và thể hiện nội dung lớp thông tin đất bị suy giảm độ phì theo quy định tại Chương I và Chương III và Phần Phụ lục kèm theo Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 07 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường Quy định kỹ thuật điều tra, đánh giá đất đai; kỹ thuật bảo vệ, cải tạo, phục hồi đất có hiệu lực từ ngày 01 tháng 8 năm 2024, các tài liệu tham khảo và được biên soạn lại cho phù hợp.

- Quy định về các trường thông tin của lớp thông tin đất bị suy giảm độ phì tại mục 6.1 của Tiêu chuẩn.

Các trường thông tin của lớp thông tin đất bị suy giảm độ phì được xác định theo quy định tại Bảng số 20/THĐ phần Phụ lục Phụ lục kèm theo Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT đồng thời tham khảo mục 2.2.2 phần Phụ lục kèm theo Thông tư số 09/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 7 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường Quy định về nội dung, cấu trúc, kiểu thông tin cơ sở dữ liệu quốc gia về đất đai và yêu cầu kỹ thuật đối với phần mềm ứng dụng của hệ thống thông tin quốc gia về đất đai để làm rõ các ghi chú “*” của Bảng số 20/THĐ phần Phụ lục kèm theo Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT.

- Quy định về nhãn, màu sắc thể hiện các phân mức đất bị suy giảm độ phì của lớp thông tin đất bị suy giảm độ phì tại mục 6.2 và tại Phụ lục A1 của Tiêu chuẩn;

- Quy định về ký hiệu, màu sắc thể hiện khoanh đất không điều tra của lớp thông tin đất bị suy giảm độ phì tại mục 6.3 và tại Phụ lục A2 của Tiêu chuẩn.

(7) Trình bày bản đồ đất bị suy giảm độ phì

Trình bày bản đồ đất bị suy giảm độ phì được biên soạn lại căn cứ theo quy định tại Chương I và Chương III và Phần Phụ lục kèm theo Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 07 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường Quy định kỹ thuật điều tra, đánh giá đất đai; kỹ thuật bảo vệ, cải tạo, phục hồi đất có hiệu lực từ ngày 01 tháng 8 năm 2024 và các tài liệu tham khảo.

Nội dung chi tiết bao gồm: Quy định chung, quy định về tỷ lệ bản đồ đất bị suy giảm độ phì, quy định về diện tích tối thiểu của khoanh đất trên bản đồ đất bị suy giảm độ phì, quy định về phân lớp trình bày bản đồ đất bị suy giảm độ phì, quy định về mức độ hiển thị thông tin trên các lớp của bản đồ đất bị suy giảm độ phì.

(7.1). Quy định chung

Quy định chung: Tổ biên soạn xây dựng phù hợp với các quy định hiện hành.

(7.2). Quy định về tỷ lệ bản đồ đất bị suy giảm độ phì

Quy định về tỷ lệ bản đồ đất bị suy giảm độ phì được biên soạn đảm bảo phù hợp với quy định tại điểm a khoản 2 Điều 6 Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 07 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường Quy định kỹ thuật điều tra, đánh giá đất đai; kỹ thuật bảo vệ, cải tạo, phục hồi đất có hiệu lực từ ngày 01 tháng 8 năm 2024.

(7.3). Quy định về diện tích tối thiểu của khoanh đất trên bản đồ đất bị suy giảm độ phì

Quy định về diện tích tối thiểu của khoanh đất trên bản đồ đất bị suy giảm độ phì được biên soạn đảm bảo phù hợp với quy định tại điểm c khoản 2 Điều 6 Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 07 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường Quy định

kỹ thuật điều tra, đánh giá đất đai; kỹ thuật bảo vệ, cải tạo, phục hồi đất có hiệu lực từ ngày 01 tháng 8 năm 2024.

(7.4). Quy định về phân lớp trình bày bản đồ đất bị suy giảm độ phì

Quy định về phân lớp trình bày bản đồ đất bị suy giảm độ phì: Tổ biên soạn xây dựng phù hợp với các quy định hiện hành.

(7.5). Quy định về mức độ hiển thị thông tin trên các lớp của bản đồ đất bị suy giảm độ phì

Quy định về mức độ hiển thị thông tin trên các lớp của bản đồ đất bị suy giảm độ phì: Tổ biên soạn xây dựng phù hợp với các quy định hiện hành.

4. Mối liên hệ của tiêu chuẩn với các quy định hiện hành

Tiêu chuẩn này được xây dựng trên cơ sở các văn bản sau:

(1) Thông tư số 11/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 7 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ tài nguyên và Môi trường *Quy định kỹ thuật điều tra, đánh giá đất đai; kỹ thuật bảo vệ, cải tạo, phục hồi đất.*

(2) Thông tư số 08/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 07 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ tài nguyên và Môi trường *Quy định về thống kê, kiểm kê đất đai và lập bản đồ hiện trạng sử dụng đất.*

Đồng thời, để hoàn thiện Tiêu chuẩn Tổ biên soạn đã tham khảo các tài liệu sau:

(1) Luật đất đai số 31/2024/QH15 ngày 18 tháng 01 năm 2024.

(2) Thông tư số 09/2024/TT-BTNMT ngày 31 tháng 07 năm 2024 của Bộ trưởng Bộ tài nguyên và Môi trường Quy định về nội dung, cấu trúc, kiểu thông tin cơ sở dữ liệu quốc gia về đất đai và yêu cầu kỹ thuật đối với phần mềm ứng dụng của Hệ thống thông tin quốc gia về đất đai.

(3) Thông tư số 23/2025/TT-BNNMT ngày 20 tháng 6 năm 2025 của Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Môi trường Quy định phân cấp, phân định thẩm quyền quản lý nhà nước trong lĩnh vực đất đai.

Trong quá trình soạn thảo, tổ biên soạn phối hợp với các cán bộ kỹ thuật có kinh nghiệm thực tế thực hiện các dự án điều tra, đánh giá đất đai đã và đang triển khai để quy định chi tiết về trình bày và thể hiện nội dung bản đồ đất bị suy giảm độ phì; bổ sung các nội dung còn thiếu đảm bảo phù hợp với thực tế, logic trong trình bày và có biên tập lại theo ngôn ngữ của Tiêu chuẩn. Cụ thể:

- Quy định về Trình bày và thể hiện nội dung lớp thông tin đất bị suy giảm độ phì tại Phần 6 của Tiêu chuẩn.

- Quy định về Trình bày bản đồ đất bị suy giảm độ phì tại Phần 7 của Tiêu chuẩn.
- Bổ sung quy định về trình bày và thể hiện lớp thông tin yếu tố nền của bản đồ đất bị suy giảm độ phì.

**TRUNG TÂM ĐIỀU TRA,
QUY HOẠCH VÀ ĐỊNH GIÁ ĐẤT**